

Novi predsjednik Matice hrvatske je dr. sc. Damir Zorić, desetljećima jedan od najvažnijih ljudi u hrvatskom društvu

O KNJIGAMA: Žao mi je što nemam više vremena za priređivanje još koje knjige iz kulturne povijesti našega naroda u Bosni i Hercegovini. Ali ne odustajem, bit će

O ŽIVOTU U METROPOLI: U Zagrebu mi je sve, moj život i obitelj, ali zavičajnu matricu koju sam stekao kao dijete nosit ću cijeli život sa sobom

Damir Zorić

Ne prestajem vjerovati da će Hrvati u BiH uspjeti ostvariti svoju punu državnu ravnopravnost. Dok vjerujemo, dotad i postojimo

Željko Andrić

Matica hrvatska dobila je novog predsjednika. On je dr. Damir Zorić – etnolog, povjesničar, književnik, gospodarstvenik i čovjek za krizne situacije, kako smo ga nazvali u vrijeme koronakrize, kada je stao na čelo Hrvatske udruge poslodavaca i sa skupinom suradnika donosio mjere za spas gospodarstva. Vrijeme je pokazalo da je i tu ulogu dobro obavio. Damir Zorić progovara o svemu te bi mu se moglo postaviti barem pedeset kvalitetnih pitanja i dobiti isto toliko zanimljivih odgovora jer je desetljećima jedan od najvažnijih ljudi u hrvatskom društvu. U ovom intervjuu trudili smo se obuhvatiti ono najvažnije – djelomično ga vratiti u rodne Grude, a koliko mu Hercegovina znači, govori i činjenica da riječ “zavičaj” uvijek piše velikim slovom, prisjetiti se njegova dolaska u Zagreb, stvaranja hrvatske države i, naravno, posvetiti se Matici hrvatskoj, u kojoj je već dugo jedan od ključnih ljudi, a sada je naslijedio Miru Gavranu i postao čelni čovjek najvažnije i najstarije kulturne ustanove u Hrvata.

Predsjedniče Matice hrvatske, prije svega, čestitke. Kakav je osjećaj biti na čelu najvažnije i najstarije kulturne ustanove u Hrvata?

- Prije svega je odgovornost. Kad

si na čelu tako slavne i važne ustanove kao što je Matica hrvatska, naša najstarija kulturna ustanova, onda prema toj činjenici moraš imati ogromno poštovanje i odgovornost. Poštovanje prema svemu onome što je Matica hrvatska stvarala u svoje 183 godine postojanja, odgovornost za današnjicu ove ustanove i sve što njezini članovi, suradnici i zaposlenici rade, kao i sve izazove koje nosi novo, buduće vrijeme.

Kao jedan od ključnih projekata u svom mandatu najavili ste obnovu Matičine palače u Zagrebu. Koliko je to velik zadatak?

- Zgrada Matice hrvatske, osim što su tu naši uredi i radni prostor, vidljiv

je simbol Matičine povijesti, prepoznatljiv amblem u središtu Zagreba. Obnavljati ovu zgradu, koja je u dosta lošem stanju, nije samo građevinski pothvat nego rad na očuvanju kulturnog dobra jednog od hrvatskih nacionalnih simbola.

Među osnivačima ste Vijeća Matice hrvatske u BiH. Godinu dana nakon osnivanja kakvi su planovi s tom institucijom i ispunjava li ona svrhu ujedinjenja svih matica u BiH?

- Vijeće Matice hrvatske u Bosni i Hercegovini osnovano je na temelju odluke Glavnog odbora Matice hrvatske koji je, u skladu s našim pravilima, jedini ovlašten dati takvo odobrenje. Skoro će godina dana ot-

kako su ogranci utemeljitelji osnovali Vijeće sa sjedištem u Mostaru. Nakon gotovo polugodišnjeg rada na ispunjenju administrativnih zahtjeva koji proistječu iz zakonodavstva BiH, Vijeće je od početka godine postalo operativno. U kratko vrijeme uspjeli smo kao nakladnik ili sukladnik objaviti tri knjige. Priredili smo velebnu likovnu izložbu zbirke umjetnina iz središnjice u Zagrebu u suradnji s Muzejom moderne umjetnosti Sveučilišta u Mostaru. Osobito je zahtjevan bio rad na priređivanju glazbeno-scenskog djela “Krunidba kralja Tomislava”, skladatelja Darka Domitrovića, tekstopisca Mire Gavranu, u režiji Roberta Raponje, a koje je, uz ovacije više od 1500 po-

sjetitelja, praizvedeno 28. lipnja 2025. Simfonijskim orkestrom iz Mostara i zborom Hrvatskog narodnog kazališta u Mostaru, kao i solistima Hrvatskog narodnog kazališta iz Zagreba ravnao je maestro Igor Tatarević. I glazbenici i glumci, a osobito solisti Roko Radovan i Josipa Bilić, bili su sjajni. Mislim da će ovo djelo postati repertoarno i da nam uskoro slijedi još izvedbi, najprije u Splitu. Domitrovićeva glazba je kolosalna i izvrsno nosi Gavranov tekst, koji se ne zapliće u historiografsku raspravu, nego afirmira one vrijednosti kojima je kralj Tomislav simbol: snagu, zajedništvo, slobodu, solidarnost. Tomislav je dio hrvatskog narodnog identiteta, pa je vrijedilo truda prirediti ovo glazbeno slavlje. No, uz sav napor, a zaista ga je bilo mnogo, ne bismo uspjeli ostvariti zamišljeno da nismo imali izvrsnu suradnju Hrvatskog narodnog kazališta u Mostaru, potporu HNK u Zagrebu te predanu suradnju Kulturno-informativnog centra i Općine Tomislavgrad te dotacije hrvatskog Ministarstva kulture i medija i Ministarstva kulture i sporta Federacije BiH, kao i vjernih sponzora koji potpomažu naš rad. Svima najsrdačnije zahvaljujem.

“Korijeni su kod Zorića sve odredili. Uvjerem sam da kućna sijela i društva u selima Grudsko Vrilo i Pocerne nikada nisu izišla Zoriću iz duše”,

rekao je fra Ante Marić kada je predstavljao vašu knjigu "Silva rerum: Bilješke o ishodištima pučkih tradicija". Što kažete na to?

- Ako itko zna, onda fratar zna. Fra Ante živi među knjigama i za knjige i s njim je uvijek zanimljivo razgovarati o brojnim temama kulture i povijesti u BiH. Žao mi je što nemam više vremena za priređivanje još koje knjige iz kulturne povijesti našega naroda u BiH. Ali ne odustajem, bit će.

Vrlo ste mladi otišli u Zagreb i ostvarili, nazovimo to, "zagrebački san". Što Zagreb za vas predstavlja?

- Nema tu nekog posebnog sna, živim svoj život s obitelji. Osim one zavičajne matrice koju sam stekao kao dijete i nosit ću je čitav život sa sobom, sve je ovdje - moj život i obitelj. Šira obitelj je brojna, više nas je u Zagrebu i drugdje po Hrvatskoj i svijetu negoli nas ima u Zavičaju. Ali, koliko god se može, držimo se zajedno. Nekad su to vesele prigode poput svadbi, a ne daju se izbjeći ni tužna sastajanja poput pokopa, što nas također međusobno zbližava i povezuje.

Nekoliko ljudi reklo mi je da ste odmah po dolasku u taj grad završili na sjeveru, među Boysima, te da se ljubav prema Dinamu, o kojem ste kao dječak sanjali, rasplamsala dolaskom u Zagreb?

- Da, stanovali smo blizu stadiona pa je infekcija bila još i jača. Doduše, tada se navijači sa stare tribine Sjever - stajanje još nisu zvali Bad Blue Boys i tada je navijački dekor bio decentniji nego danas. Bilo je posve normalno da na istočnoj tribini izmiješani sjede Hajdukovi i Dinamovi navijači. Ali oduvijek je bilo odvajanja Partizanovih i osobito Zvezdinih navijača od Dinamovih. Djeca, kako i danas tako i nekada, imaju svoje idole. Nekada smo ih prihvaćali u radioprijenosima utakmica nedjeljom popodne, dok današnji naraštaji, uz nogomet, imaju i mnogo drugih mogućnosti. Ali nema djetinjstva bez idola. Sami sebe smo, ganjajući loptu, nazivali imenima igrača omiljenog kluba. Ja danas ne bih sa sigurnošću znao reći sastav kluba za koji navijam, ali onaj iz 1967. neću zaboraviti nikada. Evo: Dautbegović, Cvek, Gračanin, Belin, Ramljak, Blašković, Čerček, Pirić, Zambata, Gucmirti i Rora.

Idemo sada u prošlost. U ožujku 1993. godine postajete potpredsjednik Sabora u najsloženijim vremenima stvaranja hrvatske države. Kakva sjećanja nosite na te početke? Tada ste bili i među organizatorima Bijelog puta, konvoja spasa za Hrvate Lašvanske doline.

- U takvom vremenu ili, bolje reći, nevremenu čovjek se mora uključiti i sudjelovati koliko zna i može. Moj angažman, doduše, ni izbliza nije bio ni toliko težak ni pogibeljan kao što je bilo djelovanje onih koji su kao vojnici branili zemlju i narod. Njima uvijek treba odavati priznanje i počast. Ali i rad na zbrinjavanju prognanika i izbjeglica bio je zahtjevan, a povremeno i prilično opasan, osobito kada smo konvojima dostavljali hranu u područja zahvaćena ratom.

Kakva sjećanja nosite na predsjednika Franju Tuđmana? Stranački ste u početku bili na suprotnim stranama, ali svjetonazorski obojici je isključivi cilj bila Hrvatska.

- Bez obzira na stranke, svi smo mi bili na istoj strani, a ta strana bila je slobodna i suverena Hrvatska, slobodan hrvatski narod. A demokracija ima različite putove, pa i stranputice. Franjo Tuđman znao je bolje od drugih upravljati svima koji s različitih strana, različitim sredstvima, znanjima ili utjecajima, žele ići i raditi u svrhu istoga cilja. Znao je primiriti, pa čak i privući, i one koji nisu bili pobornici njegova političkog cilja, samostalne hrvatske države.

Znamo da pratite situaciju u svojoj rodnoj BiH. Hoće li se ta zemlja izvući iz ove zapetljane mreže i mi-

*O Bijelom putu:
Rad na zbrinjavanju
prognanika i izbjeglica
bio je zahtjevan, a i
prilično opasan, kada
smo konvojima
dostavljali hranu u
područja zahvaćena
ratom*

*O Dinamu: Stanovali
smo blizu stadiona pa je
infekcija bila još i jača.
Tada je bilo normalno
da na istočnoj tribini
izmiješani sjede
Hajdukovi i Dinamovi
navijači*

*O Franji Tuđmanu:
Znao je primiriti, pa čak i
privući, i one koji nisu
bili pobornici njegova
političkog cilja,
samostalne hrvatske
države*

slite li hoće li hrvatski narod ikada doći do stvarne jednakopravnosti?

- Ne prestajem vjerovati da će i Hrvati u BiH, prije ili poslije, uspjeti ostvariti svoju punu državnu ravnopravnost. Bilo je i gorih beznadnih vremena i prilika pa nismo prestali vjerovati. Dok vjerujemo, dotad i postojimo. Sjetimo se stihova S. S. Kranjčevića: "Nestaješ kad nestane vjere u ideale."

Rekli bismo da su turbulentni tjedni iza vas, a kad pogledamo unatrag, čini se da nikad niste imali "laka vremena". Bili ste i među ključnim ljudima za spašavanje hrvatskog gospodarstva kada je počela pandemija koronavirusa kao čelni čovjek Hrvatske udruge poslodavaca. Što na sve to kaže obitelj? Tjeraju li vas da usporite?

- Drago mi je ako sam barem malo pomogao. Imao sam kvalitetnu instituciju iza sebe. Bili smo ono što nam, uostalom, i jest svrha - glas članstva i posrednici prema mjestima donošenja ključnih odluka. Ipak, ruku na srce, tih kriznih godina pandemije najviše za održanje hrvatskoga gospodarstva napravila je hrvatska Vlada. Ali ima još mnogo posla i za nas u tzv. nevladinu sektoru, tj. u udrugama civilnoga društva. Imam podršku bližnjih. Ima još i volje i snage.

U ovih pet godina od početka pandemije koronavirusa čitav svijet se promijenio. Kao čovjek s iskustvom, što mislite o trenutačnoj situaciji i ima li ikakvih izgleda za mir u svijetu u skorom vremenu?

- Svijet je uvijek, kako kada i kako na kojoj strani, bio turbulentno i nesigurno mjesto života. Ako pogibelj nije ovdje, kao što je ne tako davno bila, onda je negdje drugdje. Danas je više nego drugdje u Ukrajini, Iranu, Izraelu, Palestini. Neće to stati, može se samo premjestiti na neka druga mjesta, nažalost. U tom pogledu nisam optimističan. Svijet je sve opasnije mjesto, a čovječnost je sve više ugrožena.

Za kraj, hoćete li ovog ljeta imati vremena za odmor, možda čak i u rodnoj grudi?

- Namjeravam i nadam se da ću uspjeti. ●